

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
"_____" _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 060119-Pedaqogika nəzəriyyəsi və tarixi

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət (Magistratura)

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Müqayisəli pedaqogika və beynəlxalq təhsil)

Proqram: : Lənkəran Dövlət Universitetinin, "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət " kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli №01 sayılı iclas protokolu ilə təsdiq edilmişdir

Kodu:MSF-B03

Tədris ili: II (2025-2026) Semestr: III

Tədris yükü. Cəmi: 240 saat Auditoriya-45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: dos. Qasımov Afaq Qasım qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov k. 19

E-mail ünvanı: afaq.qasimova.1961@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyatlar:

1. Sadıqov F.B., Məmmədova G. R. Müqayisəli pedaqogika (Magistratura pilləsi üçün dərs vəsaiti). Bakı, 2016
2. Əhmədov H.M. Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixi. Bakı, 2001
3. Talıbov Y.R., Sadıqov F.B., Quliyev S.M. Azərbaycanda məktəb və pedaqoji fikir tarixi. Bakı, 2000
4. Mahmudov M. Dünya təhsil sistemləri. Bakı, 2014
5. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Haqqında Qanunu. Bakı, 2009

Əlavə ədəbiyyatlar:

6. İsmixanov M., Bəxtiyarova R. Ali məktəb pedaqogikası. Bakı, 2016
7. Rüstəmov F., Dadaşova T. Ali məktəb pedaqogikası. Bakı, 2007
8. Sadıqov F.B. Müqayisəli pedaqogika. Bakı, 2001
9. Akif A.A. Ali məktəbin idarə olunmasının bəzi məsələləri. Bakı, 2011. S.20-49

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:Kursun tədrisində əsas məqsəd Müqayisəli pedaqogika fənninin məqsədi ayrı- ayrı ölkələrdə təhsilin inkişaf qanunauyğunluqlarını öyrətməkdir.

Fənnin tədrisinin vəzifələri gələcək mütəxəssislərə Müqayisəli pedaqogika fənni üzrə əsaslı elmi-nəzəri bilikləri vermək, onları ayrı-ayrı ölkələrdəki təhsil sistemi, təhsil siyasəti, onun təşəkkülü xüsusiyyətləri ilə müqayisəli şəkildə tanış etməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan билетinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Ümumi balların cəmi	Qiymət (sözlə)	Hərflə
---------------------	----------------	--------

91 – 100	əla	(A)
81 – 90	çox yaxşı	(B)
71 – 80	Yaxşı	(C)
61 – 70	Kafi	(D)
51 – 60	qənaətbəxş	(E)
51- baldan aşağı	qeyri-kafi	(F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim mövzu planı: Cəmi-45 saat (mühazirə 30 saat, seminar 15 saat).

No	Keçirilən mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1	Mövzu:1. Müqayisəli pedaqogikanın mahiyyəti, predmeti, əsas vəzifələri və tədqiqat üsulları Plan: - Müqayisəli pedaqogikanın predmeti - Müqayisəli pedaqogikanın məqsəd və vəzifələri - Müqayisəli pedaqogikanın tədqiqat üsulları Mənbə: [1;2;3]	2	2	
2	Mövzu: 2. Müqayisəli pedaqogikanın əsas inkişaf mərhələləri Plan: - Müqayisəli pedaqogikanın birinci inkişaf mərhələsi - Müqayisəli pedaqogikanın ikinci inkişaf mərhələsi - Müqayisəli pedaqogikanın üçüncü inkişaf mərhələsi Mənbə: [1;2;4;8]	2	2	
3	Mövzu: 3. Müqayisəli pedaqogikanın metodoloji əsasları Plan: - Müqayisəli pedaqogika tədris predmeti kimi - Azərbaycan ictimai fikir tarixində müqayisəli pedaqogikanın problemlərinə dair fikirlər Mənbə: [1;2;3;6;8]	2		
4	Mövzu: 4. XX əsrdə beynəlxalq təhsilin inkişafı Plan: - XX əsrdə Avropada xalq təhsilinin inkişafı - İnkişaf etmiş ölkələrdə məktəb siyasətinin əsas istiqamətləri Mənbə: [1;2;4;9]	2		
5	Mövzu: 5. Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin mövzusu, vəzifələri və tədqiqat metodları Plan: - Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin vəzifələri - Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin mənbələri və onun başqa elmlərlə əlaqəsi - Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin tədqiqat metodları Mənbə: [1;2;3;6;7]	2	2	
6	Mövzu: 6. Feodalizmə qədərki və İslam dininin yayıldığı dövrdə Azərbaycanda tərbiyə, məktəb və pedaqoji fikir Plan: - “Avesta”da tərbiyə məsələləri - “Quran”da tərbiyəvi fikirlər - Ərəbdilli və təmayüllü müsəlman məktəblərinin yaranması - Dünyəvi təhsil sisteminin yaranmasının əsas prinsipləri Mənbə: [1;2;3;4]	2	2	
7	Mövzu:7. Çexiyada təhsil Plan : - Dünya təhsil sisteminin formalaşmasında Y.A.Komenskinin rolu - Çexiyada peşə institutları və ali təhsil müəssisələrinin inkişafı Mənbə: [1;2;8]	2		
8	Mövzu: 8. Almaniya da təhsil Plan : - Almaniya da təhsilin inkişafında ilk məhəllə məktəbləri və şəhər məktəblərinin rolu - Almaniya da ali təhsilin inkişafı Mənbə: [1;2;4;8]	2	2	
9	Mövzu: 9. Fransada təhsil Plan: - Fransada təhsil tarixi - Fransada pilləli təhsilin spesifik xüsusiyyətləri Mənbə: [1;2;4;8]	2		
10	Mövzu: 10. İtaliya da təhsil Plan:	2	2	

	- İtaliyada təhsil tarixi - Baloniya Universitetində təhsilin xüsusiyyətləri Mənbə: [1;2;4;8]			
11	Mövzu: 11. İngiltərədə təhsil Plan: - İngiltərədə təhsil tarixi - İngiltərənin nüfuzlu universitetləri: Edinbuq Universiteti, Mançestr Universiteti, Oksford Universiteti Mənbə: [1;2;4;8]	2		
12	Mövzu: 12. Yaponiyada təhsil Plan: - Yaponiyada təhsil tarixi - Tokio Universiteti Mənbə: [1;2;4;8]	2	2	
13	Mövzu: 13. Misirdə təhsil Plan: - Misirdə təhsil tarixi - Misir ehramlarının özünəməxsus xüsusiyyətləri Mənbə: [1;2;4;8]	2		
14	Mövzu: 14. Hindistanda təhsil Plan: - Hindistanda təhsil tarixi - Hindistanın təhsili və sosial-ictimai mühiti Mənbə: [1;2;3;4;5;7]	2	1	
15	Mövzu: 15. Azərbaycanda ilk ali təhsil ocağı Plan: - BDU-nun təsis olunması - Universitetin inkişafında intibah mərhələsi (1969-1985) Mənbə: [3;4;6;7]	2		
	Cəmi: 45 saat	30 s.	15 s.	

XI.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Öyrənən tanış olur:

- Müqayisəli pedaqogikanın əsas anlayışları ilə;
- Müqayisəli pedaqogikanın məqsəd və vəzifələri ilə;
- Müqayisəli pedaqogikanın məzmunu və əsas xüsusiyyətləri ilə;
- Müxtəlif ölkələrin təhsil sisteminin tarixi ilə;
- Müxtəlif ölkələrdəki təhsil sisteminin inkişaf xüsusiyyətləri ilə;
- Azərbaycanın ictimai-pedaqoji fikir nümayəndələrinin ideyaları ilə

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri :

- Müqayisəli pedaqogikanın əsas anlayışlarını və prinsiplərini müəyyən edir.
- Müxtəlif ölkələrin təhsil sistemlərini müqayisəli şəkildə təhlil edir.
- Beynəlxalq təhsil standartlarını və təcrübələrini qiymətləndirir.
- Müqayisəli pedaqogika vasitəsilə təhsil siyasəti və idarəetmə praktikalarını analiz edir.
- Avropada və inkişaf etmiş ölkələrdə təhsil sistemini Azərbaycan təhsil sistemi ilə müqayisəli təhlil edir.
- Dünya təhsil sisteminin təşəkkülü və əsas prinsiplərini fərqləndirir

XIII. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Müqayisəli pedaqogikanın predmeti
2. Müqayisəli pedaqogikanın məqsəd və vəzifələri
3. Müqayisəli pedaqogikanın tədqiqat üsulları
4. Müqayisəli pedaqogikanın birinci inkişaf mərhələsi
5. Müqayisəli pedaqogikanın ikinci inkişaf mərhələsi
6. Müqayisəli pedaqogikanın üçüncü inkişaf mərhələsi
7. Müqayisəli pedaqogika tədris predmeti kimi
8. Azərbaycan ictimai fikir tarixində müqayisəli pedaqogikanın problemlərinə dair fikirlər
9. XX əsrdə Avropada xalq təhsilinin inkişafı
10. İnkişaf etmiş ölkələrdə məktəb siyasətinin əsas istiqamətləri
11. Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin vəzifələri
12. Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin mənbələri və onun başqa elmlərlə əlaqəsi
13. Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin tədqiqat metodları
14. "Avesta"da tərbiyə məsələləri
15. "Quran"da tərbiyəvi fikirlər
16. Ərəbdilli və təmayüllü müsəlman məktəblərinin yaranması
17. Dünyəvi təhsil sisteminin yaranmasının əsas prinsipləri
18. Dünya təhsil sisteminin formalaşmasında Y.A.Komenskinin rolu
19. Çexiyada peşə institutları və ali təhsil müəssisələrinin inkişafı
20. Almaniya təhsilinin inkişafında ilk məhəllə məktəbləri və şəhər məktəblərinin rolu
21. Almaniya ali təhsilinin inkişafı
22. Fransada təhsil tarixi

23. Fransada pilləli təhsilin spesifik xüsusiyyətləri
24. İtaliyada təhsil tarixi
25. Baloniya Universitetində təhsilin xüsusiyyətləri
26. İngiltərədə təhsil tarixi
27. İngiltərənin nüfuzlu universitetləri: Edinbuq Universiteti, Mançestr Universiteti, Oksford Universiteti
28. Yaponiyada təhsil tarixi
29. Tokio Universiteti
30. Misirdə təhsil tarixi
31. Misir ehramlarının özünəməxsus xüsusiyyətləri
32. Hindistanda təhsil tarixi
33. Hindistanın təhsili və sosial-ictimai mühiti
34. BDU-nun təsis olunması
35. Universitetin inkişafında intibah mərhələsi (1969-1985)

XIV. Kollokvium sualları:

I kollokvium sualları:

1. Müqayisəli pedaqogikanın predmeti, məqsəd və vəzifələri
2. Müqayisəli pedaqogikanın tədqiqat üsulları
3. Müqayisəli pedaqogikanın inkişaf mərhələləri
4. Azərbaycan ictimai fikir tarixində müqayisəli pedaqogikanın problemlərinə dair fikirlər
5. İnkişaf etmiş ölkələrdə məktəb siyasətinin əsas istiqamətləri
6. Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinin mənbələri və onun başqa elmlərlə əlaqəsi
7. "Avesta"da tərbiyə məsələləri
8. "Quran"da tərbiyəvi fikirlər
9. Ərəbdilli və təmayüllü müsəlman məktəblərinin yaranması
10. Dünyəvi təhsil sisteminin yaranmasının əsas prinsipləri

II kollokvium sualları:

1. Dünya təhsil sisteminin formalaşmasında Y.A.Komenskinin rolu
2. Çexiyada peşə institutları və ali təhsil müəssisələrinin inkişafı
3. Almaniyada təhsilin inkişafında ilk məhəllə məktəbləri və şəhər məktəblərinin rolu
4. Fransada təhsil tarixi
5. Fransada pilləli təhsilin spesifik xüsusiyyətləri
6. İtaliyada təhsil tarixi
7. Baloniya Universitetində təhsilin xüsusiyyətləri
8. İngiltərədə təhsil tarixi
9. Yaponiyada təhsil tarixi
10. Tokio Universiteti

S/f (Müqayisəli pedaqogika və beynəlxalq təhsil) fənninin sillabusu 060119-Pedagogika nəzəriyyəsi və tarixi təhsil (proqramı) üzrə tədris planı əsasında tərtib edilmişdir. Pedagogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №01)

Fənn müəllimi:

dos.A.Q.Qasimova

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev